

Vergaderjaar 2007–2008

30 501

Regels voor het gunnen van overheidsopdrachten door aanbestedende diensten en opdrachten door speciale-sectorbedrijven (Aanbestedingswet)

Nr. 29

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juli 2008

Inleiding

In mijn brief van 13 juli 2007 (Kamerstuk 30 501, nr. 15) heb ik het voornemen aangekondigd om nader onderzoek te doen naar het aandeel van het MKB bij opdrachten die Europees zijn aanbesteed. In bijlage treft u aan het onderzoeksrapport «MKB en Aanbesteden, Het aandeel van het Nederlandse MKB in gegunde Europese aanbestedingen van Nederlandse aanbestedende diensten in 2006».¹

Aandeel van het MKB bij Europese aanbestedingen

Op basis van alle Europees aanbestedingen die in 2006 door Nederlandse aanbestedende diensten zijn gegund, is onderzocht welk aandeel daarvan naar het MKB is gegaan. Hiervoor zijn de gegevens gebruikt zoals gepubliceerd op Tender Electronic Daily (TED), de website van de Europese Unie waarop alle Europees aanbestede overheidsopdrachten worden gepubliceerd. Van de 2587 Europees aanbestede en gegunde overheidsopdrachten is onderzocht:

1. hoeveel procent van het aantal gegunde opdrachten naar het Nederlandse MKB is gegaan (aandeel in het aantal gunningen),
2. welk percentage van de totale waarde van de gegunde opdrachten naar het Nederlandse MKB is gegaan (aandeel in de waarde van de gunningen),
3. hoeveel procent van alle bedrijven die een opdracht heeft gewonnen, Nederlands MKB is (aandeel in het aantal winnende bedrijven).

Het MKB-aandeel is gemeten volgens de Nederlandse definitie van MKB (≤ 100 werknemers) en de Europese definitie van MKB (≤ 250 medewerkers).

Het onderzoek levert over 2006 de volgende resultaten op:

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Aandeel MKB in:

	≤ 100 werknemers	≤ 250 werknemers
aantal gunningen	44%	57%
waarde van de gunningen	15%	30%

De percentages geven het aandeel weer dat **alleen** aan het Nederlandse MKB is gegund. Het overige is gegund aan het Nederlandse grootbedrijf, het buitenlandse MKB of grootbedrijf, of een combinatie daarvan. Wanneer een opdracht is gegund aan een combinatie van Nederlands/ buitenlandse MKB en/of grootbedrijf, dan valt de opdracht in het onderzoek onder de categorie «overig». Dat levert het volgende beeld op:

Aandeel MKB in het aantal gunningen:

	≤ 100 werknemers	≤ 250 werknemers
Nederlands MKB	44%	57%
Nederlands grootbedrijf	32%	21%
Buitenlands MKB	1%	2%
Buitenlands grootbedrijf	2%	1%
Overig/onbekend	21%	19%

Aandeel MKB in de waarde van de gunningen:

	≤ 100 werknemers	≤ 250 werknemers
Nederlands MKB	15%	30%
Nederlands grootbedrijf	55%	38%
Buitenlands MKB	0%	1%
Buitenlands grootbedrijf	3%	2%
Overig/onbekend	27%	29%

Tenslotte is onderzocht wat het aandeel is van MKB in het totale aantal winnende bedrijven. Daar is het aandeel van het MKB hoger.

Aandeel MKB in het aantal winnende bedrijven:

	≤ 100 werknemers	≤ 250 werknemers
aantal winnende bedrijven	69%	81%

Het aandeel in winnende bedrijven is hoger dan het aandeel in gunningen, omdat grotere bedrijven vaak meerdere opdrachten binnenhalen maar slechts één keer meetellen. Het percentage van 69% blijft nog achter bij het aandeel van het MKB in de totale bedrijvenpopulatie van ruim 99%. Ik concludeer hieruit dat de toegang voor het MKB tot Europees aanbestede opdrachten verder verbeterd kan worden.

Ik maak wel een paar kanttekeningen bij het onderzoek. Ten eerste geeft het onderzoek geen beeld van het aandeel van MKB bij overheidsopdrachten met een waarde onder de Europese drempel. Algemeen wordt aangenomen dat het MKB eerder inschrijft op een overheidsopdracht met een lagere waarde (onder de Europese drempel) omdat makkelijker aan de gestelde criteria is te voldoen. Ten tweede geeft het onderzoek ook geen informatie over het aandeel van MKB dat onderaannemer is bij een Europese aanbestede opdracht. Vooral bij opdrachten voor werken komt het vaak voor dat een MKB onderaannemer is bij de uitvoering van een grote Europees aanbestede opdracht.

Betere toegang van het MKB tot overheidsopdrachten

Naar mijn mening leiden de gevonden percentages tot de conclusie dat de toegang voor het MKB tot Europese aanbestede overheidsopdrachten verder kan worden verbeterd. Daarvoor heb ik reeds maatregelen aangekondigd in het wetsvoorstel Aanbesteden (Kamerstukken II, 2005/06, 30 501, nrs. 2–3), in het Consultatiedocument voor de verdere uitwerking van de Aanbestedingswet (bijlage bij Kamerstukken II, 2007/08, 30 501, nr. 26) en in de Nadere Memorie van Antwoord (met de uitgewerkte regeling als bijlage bij Kamerstukken II, 2007/08, 30 501, nr. E).

Ten eerste ben ik voornemens om aanvullende voorschriften te stellen ter stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van de procedures. Aanleiding hiervoor is dat ondernemers klagen over onnodig veel papierwerk tijdens de selectiefase en onvoldoende duidelijkheid over het verloop van de procedures. Stroomlijning en vereenvoudiging worden o.a. bereikt door aanbestedende diensten te verplichten hun (Europees aan te besteden) opdrachten aan te kondigen op één website (TenderNed.nl). Eén elektronische vindplaats zorgt voor minder zoekkosten voor een ondernemer, waar vooral het MKB bij gebaat is. Met TenderNed.nl wordt ook het volledig elektronisch aanbesteden ingevoerd. Ook wil ik het MKB meer kans geven op opdrachten door een bepaling op te nemen die aanbestedende diensten verplichten opdrachten op te knippen waar dat kan. Juist het MKB schrijft minder snel in op grote opdrachten vanwege capaciteitproblemen; bij kleinere opdrachten speelt dat probleem veel minder.

Ten tweede is het voornemen om maatregelen te stellen die voorkomen dat opdrachtgevers disproportioneel zware selectiecriteria aan ondernemers stellen. Ondernemers worden vaak geconfronteerd met eisen voor technische of beroepsbekwaamheid, of economische of financiële draagkracht die niet in verhouding staan tot de omvang van de opdracht. Vooral het MKB heeft moeite om aan deze selectiecriteria te voldoen, en schrijft om die reden niet in op een opdracht. Dat levert een vermindering van de concurrentie op en kan betekenen dat aanbestedende diensten een te hoge prijs betalen voor de opdracht.

De voorgenomen maatregelen moeten bijdragen aan een verlaging van lasten en een betere toegang tot de markt van overheidsopdrachten vooral voor het MKB.

Nalevingsonderzoek

Naast het onderzoek naar het MKB aandeel van de opdrachten die Europees zijn aanbesteed, heb ik afgelopen jaar een onderzoek uitgezet naar de naleving van de aanbestedingsregels. Hierover heb ik u ondermeer bij brief van 2 oktober 2007 geïnformeerd. Ik kan u helaas nog niet berichten over de uitkomsten van dit onderzoek, omdat het onderzoek meer tijd blijkt te vergen dan van tevoren was ingeschat. Ik verwacht het onderzoeksrapport in het najaar 2008 aan u te doen toekomen.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven